

Boo Miljö- och Naturvänner

Nacka kommun
Planenheten KFKS 2018-00243
131 81 Nacka
registrator.plan@nacka.se

2024-12-12

Yttrande över Granskning 2 Detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83, i Boo, Nacka kommun. KFKS 2018-00243.

Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo Miljö- och Naturvänner har tagit del av handlingarna för granskning 2 Detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83 i Boo, och vill lämna följande synpunkter.

Bakgrund

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott antog, 2018-04-10, start-PM för de tre detaljplanerna för Volten, Pylonen och Amperen inom projektet Kraftledningsstråket i Orminge. Senare har även start-PM för detaljplan Agaten antagits i samma område. Föreningarna har kritiserat förslaget till detaljplan för Volten under hela planprocessen och vi ställer oss fortsatt kritiska till förslaget.

Föreningarna har tidigare yttrat sig när Detaljplan för Volten var ute på samråd, 2021-02-23, och vid granskning 2021-12-01. Detaljplanen antogs i Nacka kommunfullmäktige 2022-06-20.

Föreningarna överklagade antagandebeslutet till Mark- och miljödomstolen, 2022-08-19, som avslog vår överklagan, meddelat i dom Mål nr P 5132-22, 2022-11-30.

Föreningarna sökte då och fick prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen, och ett överklagande lämnades in 2023-02-08. Mark- och miljööverdomstolen gav föreningarna rätt och upphävde detaljplanen, meddelat i dom Mål P 15408-22, 2024-03-28.

Mark- och miljööverdomstolen, MÖD, anför skäl för upphävande av kommunens antagandebeslut under tre rubriker - *Undersökning av betydande miljöpåverkan*, *Villkor för lov och markens lämplighet för bebyggelse* och *Otydlig planbestämmelse*. Planområdet innefattar planläggning av en tidigare deponi för markanvändning som bostäder och förskola.

Granskning 2 – tillkommande underlag

Efter kompletterande utredningar och en undersökning om betydande miljöpåverkan samt smärre ändringar har kommunen valt att skicka detaljplaneförslaget på en förnyad granskning 2.

I planbeskrivningen är följande dokument upptagna som tillkommande underlag för granskning 2, de är daterade efter antagandebeslutet:

- *Undersökning betydande miljöpåverkan (Nacka kommun, 2024-05-10)*
- *Miljöredovisning (Nacka kommun, 2024-10-18)*
- *PM Saneringsplan Kullerbyttan, DP Volten (AFRY 2023-12-19)*
- *Kompletterande miljöteknisk markundersökning inom del av fastighet Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83, Nacka kommun, (AFRY 2023-12-19)*

Planbeskrivningen är dessutom utökad och den nya versionen har daterats till oktober 2024. Vilka ändringar som gjorts i underlagen planbeskrivning, miljöredovisning och plankarta sedan antagandebeslutet är inte redovisat i handlingarna, vilket är en brist och försvårar granskningen.

Kommentar till gjorda ändringar i granskning 2

Ett omtag i planeringen är en chans att ompröva, att göra något bättre eller kanske pausa planeringen. Den möjligheten har inte kommunen tagit och man kan undra om de tror att detaljplanen kommer att förverkligas eftersom ambitionen är så låg. Marknadsläget är ett helt annat idag med kraftigt minskat bostadsbyggande, ökande byggkostnader, lägre befolkningsutveckling med mera, kanske blir detaljplan Volten bara en av flera planer i planberedskapen, som renderar ytterligare förgäveskostnader i kommunen. Det är oklart hur stort behovet av nya förskoleplatser verkligen är i Orminge, analys saknas. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens ordförande Johan Krogh svarar på den offentliga kritiken av förskolan i Nacka Värmdö Posten 2024-11-27 - "*Så som befolkningsprognosen ser ut är det inte säkert att det behövs en ny stor förskola. Men vi har godkänt en stor byggrätt, det betyder inte att den behöver, eller kommer, att bli så stor.*" Vi undrar vem som skulle sätta gränsen om inte kommunen gör det i detaljplaneringen? Knappast ett privat vinstdrivande förskoleföretag.

Under den tid detaljplan Volten varit överklagad har kommunen påbörjat arbete med att ta fram en ny översiktsplan med nytt grö- och blåprogram, en naturvårdsplan samt ett nytt klimat- och miljöprogram. Dessa planer och program innebär nya stärkta mål och ambitioner i natur-, miljö- och klimatfrågor. Även om dessa planer och program inte ännu antagits är det tydligt att kommunen går mot höjda ambitioner och det hade naturligtvis varit möjligt att göra ett omtag för detaljplan Volten i den riktningen. I synnerhet som förslaget till ny översiktsplan utgår från en mer dämpad befolkningsökning i kommunen.

Istället för ett väl motiverat omtag har endast de absolut nödvändiga ändringarna utifrån Mark- och miljööverdomstolens dom gjorts i detaljplanen. Gällande frågan om betydande miljöpåverkan är det bra att det nu finns ett särskilt dokument, *Undersökning av betydande miljöpåverkan*, med en tydlig checklista där man kan se hur kommunen resonerat gällande de olika miljöaspekterna av detaljplanen. Ett sådant dokument ska naturligtvis medfölja alla detaljplaner men så är det tyvärr inte. I domen sägs: "*Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att skälen för bedömningen är knapphändiga och att kommunen endast delvis synes ha utgått från de omständigheter som enligt*

5 § miljöbedömningsförelagningen ska beaktas vid undersökningen av om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Faktum är att förfarandet vid detaljplan Volten är det gängse sätt som Nacka kommun behandlat frågan om betydande miljöpåverkan på i detaljplaneringen. Vi utgår från att frågan om betydande miljöpåverkan kommer att behandlas mer transparent framöver.

Vi har inga synpunkter på slutsatserna i undersökningen om betydande miljöpåverkan, även om detaljplanens påverkan på klimatet genom ökad biltrafik inte tas upp, vilket vi utvecklar nedan. Synpunkterna verkar rimliga och vi kan instämma i bedömningen att detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Även om det i domen framgår att: *”Att planlägga en tidigare deponi för känslig markanvändning som bostäder och förskola får enligt Mark- och miljööverdomstolen anses vara en sådan omständighet som typiskt sett talar för att genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.”* Vi konstaterar att frågan om markföreningar tar betydligt mer plats i både planbeskrivningen och miljöredovisningen och beskrivs betydligt mer utförligt, vilket vi ser positivt på. Så vitt vi kan bedöma är föreslagen hantering gällande markföreningar tillräcklig och behöver inte föranleda en betydande miljöpåverkan.

Detaljplanen ger ökad trafik och klimatpåverkan

Detaljplanens klimatpåverkan behandlas relativt knapphändigt i planhandlingarna. I miljöredovisningen sägs att *”Planens placering sker nära bra kollektivtrafik vilket kan minska bilbehovet”*. Dock följs det inte upp av några konkreta åtgärder som att ha ett lägre parkeringstal till exempel. Av planbeskrivningen framgår att man planerar för en till två parkeringsplatser per lägenhet, vilket är onödigt mycket om man ser till planområdets närhet till kollektivtrafik.

Någon särskilt trafikutredning kopplad till detaljplanen finns inte och i planbeskrivningen sägs att *”Ett genomförande av detaljplanen beräknas inte medföra någon betydande ökning av trafikmängderna i området.”* Det sägs också i avsnittet om *Luft* i planbeskrivningen att *”Trafikmängden som bostäderna och förskolan kommer att tillföra är så pass liten att den i sig inte bidrar till en försämrad luftkvalitet.”* Oavsett om det är en betydande ökning eller inte är det ändå en ökning. Här bör också den kumulativa effekten av de angränsade detaljplanerna Agaten, Pylonen och Amperen tas i beaktande. För att nå de högt ställda målen i det kommande klimat- och miljöprogrammet måste frågan om trafik och klimatpåverkan behandlas noggrant i varje enskild detaljplan och planeringen måste leda till minskade trafikmängder.

I *Undersökning av betydande miljöpåverkan* sägs *”Klimatpåverkan sker både i anläggningsskede och driftskede. I det här projektet är det sannolikt transporter i anläggningsskedet och tillverkningen av de material som används i byggnaderna som ger de största utsläppen av koldioxidkvivalenter.”* Den tillkommande trafikökning som detaljplanen ger upphov till nämns inte alls vilket är en brist. Den frågan bör alltid bedömas i samband med undersökning om betydande miljöpåverkan och även den kumulativa effekten av övriga tillkommande detaljplaner i området.

Som vi nämnt ovan har Nacka kommun höjda ambitioner gällande miljö- och klimatfrågor. Nacka kommun har tagit fram en koldioxidbudget, som visar på att för att klara Nackas del i åtagandet i Paris-avtalet om att begränsa den globala temperaturhöjningen behöver koldioxidutsläppen minska

med 12 % per år. Det ännu ej antagna klimat- och miljöprogrammet för Nacka kommun utgår från koldioxidbudgeten med denna minskningstakt av utsläppen. För att det ska klaras behöver samhället ställa om till inte bara fossilfria transporter utan till att minimera behovet av transporter. Där har den fysiska planeringen en viktig roll att spela. Vi menar att den här typen av bostadsprojekt som genererar ett stort behov av biltransporter inte längre ska planeras. Om det ska byggas i ett sådant läge ska man från början planera in ett minimum av parkeringsplatser och samtidigt satsa på mobility management-åtgärder som bilpooler.

Kvarstående kritik – sammanfattande synpunkter

Eftersom detaljplaneförslaget i huvudsak inte har ändrats i granskning 2, så kvarstår vår kritik från tidigare skrivningar. Planenheten har inte tagit till sig av de synpunkter vi föreningar framfört, utan har valt att endast göra ändringar på de punkter som är upptagna i domslutet från MÖD. Då brister i utredning om betydande miljöpåverkan och villkorsskrivning utgjorde tillräckliga skäl för ett upphävande av detaljplanen, så saknades anledning för domstolen att ta ställning till övriga invändningar mot detaljplanen, som vi föreningar framförde i vårt överklagande. Dessa synpunkter har alltså inte prövats i domstolen och eftersom de inte åtgärdats inför granskning 2, så kvarstår de i vår kritik, se tidigare remissyttranden och överklaganden www.boonatur.se

Sammanfattningsvis handlar våra synpunkter om

- **att planområdets naturmark bör lämnas oexploaterad i ett smalt parti av Nacka-Värmdökilen, planförslaget skulle ytterligare försvaga det gröna sambandet**
- **att kraftledningsstråket är en resurs för den biologiska mångfalden**
- **att kommunens nya stärkta mål och ambitioner i natur-, miljö- och klimatfrågor inte avspeglas i detaljplanen**
- **att platsen inte är lämplig för den planerade förskolan och bostäderna av flera skäl, en hållbar planering bör utgå från platsen och dess kvaliteter**
- **att förskolans utemiljö inte uppfyller Boverkets rekommendationer för förskolegårdar**
- **att planeringen av förskolegården inte tillvaratar kunskap och erfarenhet om betydelsen av barns utemiljö för barnens hälsa och utveckling**
- **att kraven i Barnkonventionen inte har uppfyllts**

Föreningarna avstyrker förslaget till detaljplan för Volten.

För Naturskyddsföreningen i Nacka
 Ronny Fors
 ordförande ronny.fors@naturskyddsforeningen.se

För Boo Miljö- och Naturvänner
 Kerstin Lundén
 ordförande kerstin.lunden.natur@gmail.com

Kopia sänd till

Miljöenheten, Nacka kommun
miljoenheten@nacka.se

Kommunikolog Anna Herrström
anna.herrstrom@nacka.se

Kommunikolog Stella Malmgren
stella.malmgren@nacka.se

Kommunikolog Linda Silfverberg
linda.silfverberg@nacka.se